

Tor Skoglund og Steinar Todsén

**Begreper og beregninger i nytt
arbeidskraftregnskap**

Notater

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Definisjon av begreper	3
2.1. Rapporteringskrav til Eurostat.....	3
2.2. Befolkning og sysselsatte personer	4
2.3. Jobber	6
2.4. Utførte timeverk	7
2.5. Sysselsatte normalårsverk	8
2.6. Lønn	9
2.7. Arbeidsgivers trygde- og pensjonspremier.....	11
3. Formalisering av beregningsopplegget	11
3.1. Sysselsetting og arbeidstid	11
3.2. Lønnskostnader og lønn	14
3.3. Avstemming av sysselsetting og lønn	16
3.3.1. Beregning med utgangspunkt i lønnsdata.....	16
3.3.2. Beregning med utgangspunkt i antall sysselsatte	17
Vedlegg. Oversikt over datakilder	18
Referanser.....	19
De sist utgitte publikasjonene i serien Notater.....	20

1. Innledning¹

Arbeidskraftregnskapet er et integrert delsystem for beregning av sysselsetting og lønn i nasjonalregnskapet. Mens arbeidskraftregnskapet hittil har bygd på et beregningssystem som opprinnelig ble utviklet på 1980-tallet², har Seksjon for nasjonalregnskap nå etablert et nytt arbeidskraftregnskap. Det nye beregningsopplegget er basert på et nyutviklet IT-system i SAS/Unix som er mer effektivt, fleksibelt og oversiktlig enn det gamle systemet (som var basert på Calcit regneark). På grunnlag av det nye arbeidskraftregnskapet er det beregnet årstall for sysselsettings- og lønnsvariabler etter nasjonalregnskapets definisjoner fra og med 2000.³

Det har de siste ti årene skjedd omfattende endringer i datagrunnlaget på dette området, blant annet er det etablert en ny og utvidet lønnsstatistikk i SSB, og arbeidsmarkedsstatistikken er videreutviklet. Det er utarbeidet strukturstatistikk for de fleste næringsområder. For kommunal forvaltning er KOSTRA etablert som en ny, sentral informasjonskilde. Alle relevante statistikkilder er tilrettelagt for bruk i det nye arbeidskraftregnskapet i nært samarbeid med de berørte fagseksjoner. En oversikt over statistikkildene er gitt i et eget vedlegg. Det er utviklet nye og mer effektive rutiner for bearbeiding og overføring av data til arbeidskraftregnskapet. En bedre utnyttelse av datakildene fører til at kvaliteten på nasjonalregnskapets sysselsettings- og lønnstall også forbedres.

Hovedutfordringen i arbeidskraftregnskapet er å sette sammen informasjonsbiter fra mange datakilder til et konsistent helhetsresultat for sysselsetting, utførte timeverk, lønnskostnader og lønn. De sentrale dimensjonene i arbeidskraftregnskapet er næring, yrkesstatus (lønnstakere/selvstendige) og kjønn. I det nye opplegget er kjønnsdimensjonen fullt ut integrert i sysselsettings- og lønnsberegningene. Dessuten er "jobber" (arbeidsforhold) innført som en ny variabel. Alle beregninger gjennomføres på nasjonalregnskapets mest detaljerte næringsnivå, det vil si for om lag 170 næringer.

Det nye systemet vil i større grad enn tidligere tilfredsstillende internasjonale anbefalinger og nasjonale brukerønsker. Det europeiske nasjonalregnskapssystemet ENS 1995 (ESA 1995) er den internasjonale standarden som er retningsgivende for utarbeidelsen av det norske nasjonalregnskapet. ENS 1995 bygger på den globale versjonen System of National Accounts (SNA 1993). Norge er, gjennom EØS-samarbeidet, forpliktet til å rapportere data til Eurostat og andre internasjonale organisasjoner etter prinsipper som er nedfelt i ENS 1995. Disse prinsippene har også vært retningsgivende for arbeidet med et nytt arbeidskraftregnskap.

2. Definisjon av begreper

2.1. Rapporteringskrav til Eurostat

Retningslinjene i ENS 1995 er spesifisert i kapittel 11: Folkemengde og arbeidskraftsinnsats og kapittel 4: Fordelingsmessige transaksjoner, D.1 Lønnskostnader i Statistisk sentralbyrå (1999). De detaljerte kravene når det gjelder dagens datarapportering er beskrevet i boksen nedenfor. Det foreligger et forslag fra Eurostat om endringer i kravene til datarapportering. Ifølge dette skal det rapporteres data for:

- Sysselsatte personer, fordelt på 6 næringer (kvartals- og årstall) og 60 næringer (årstall)
- Utførte timeverk, fordelt på 6 næringer (kvartals- og årstall) og 60 næringer (årstall)
- Lønnskostnader og lønn, fordelt på 6 næringer (kvartals- og årstall) og 60 næringer (årstall)

¹ I tillegg til forfatterne har Kristian Gimming, Stein Hansen, Eirik Håland Linstad, Sverre Nordseth og Mari Aasgaard Walle deltatt i arbeidet med det nye arbeidskraftregnskapet. Dessuten deltok Line Holand og Terje Karlsen i tidligere faser av prosjektet.

² Definisjoner, datakilder og beregningsmetoder i det tidligere arbeidskraftregnskapet er beskrevet i Hansen og Skoglund (1997).

³ Resultater fra beregningene er presentert i Skoglund (2006).

Antall jobber skal fortsatt inngå som en del av de frivillige rapporteringene til Eurostat, ifølge de planlagte endringene. Sysselsatte normalårsverk er imidlertid ikke inkludert i det nye forslaget. Begge disse begrepene er definert i ENS 1995, og spiller en viktig rolle i det nye arbeidskraftregnskapet. Jobbegrepet har tidligere ikke vært eksplisitt definert i arbeidskraftregnskapet.

Gjeldende rapporteringskrav til Eurostat (det er ulike tidsfrister for de forskjellige variablene)

Obligatorisk

Total befolkning (kvartals- og årstall)
Antall arbeidsledige totalt (kvartals- og årstall)
Antall sysselsatte personer totalt, og fordelt på lønnstakere og selvstendige (kvartals- og årstall)
Antall sysselsatte lønnstakere og selvstendige, fordelt på A6 næringsnivå (kvartals- og årstall)
Antall sysselsatte lønnstakere og selvstendige, fordelt på A31 næringsnivå (årstall)
Utførte timeverk totalt, og fordelt på lønnstakere og selvstendige (kvartals- og årstall)
Utførte timeverk for lønnstakere og selvstendige, fordelt på A6 næringsnivå (kvartals- og årstall)
Utførte timeverk for lønnstakere og selvstendige, fordelt på A31 næringsnivå (årstall)
Lønnskostnader, fordelt på A6 næringsnivå (kvartals- og årstall)
Lønnskostnader, fordelt på A31 næringsnivå (årstall)
Lønn, fordelt på A6 næringsnivå (kvartals- og årstall)
Lønn, fordelt på A31 næringsnivå (årstall)

Frivillig

Yrkesaktiv befolkning totalt (kvartals- og årstall)
Antall sysselsatte lønnstakere og selvstendige, fordelt på A17 næringsnivå (kvartals- og årstall)
Sysselsatte normalårsverk for lønnstakere og selvstendige, fordelt på A6 næringsnivå (kvartals- og årstall)
Sysselsatte normalårsverk for lønnstakere og selvstendige, fordelt på A17 næringsnivå (kvartals- og årstall)
Sysselsatte normalårsverk for lønnstakere og selvstendige, fordelt på A31 næringsnivå (årstall)
Antall jobber for lønnstakere og selvstendige, fordelt på A17 næringsnivå (kvartals- og årstall)
Utførte timeverk for lønnstakere og selvstendige, fordelt på A17 næringsnivå (kvartals- og årstall)
Lønnskostnader, fordelt på A17 næringsnivå (kvartals- og årstall)
Lønn, fordelt på A17 næringsnivå (kvartals- og årstall)

Lønnstallene og alle sysselsettingsvariablene fordelt etter næring skal være definert for hjemmehørende produksjonsenheter, se avsnitt 2.2. Det skal imidlertid også rapporteres totaltall for antall lønnstakere og selvstendige som er definert som hjemmehørende sysselsatte i landet selv om de arbeider for en ikke-hjemmehørende ("non-resident") produksjonsenhet. Førstnevnte begrep kalles "domestic", mens sistnevnte begrep kalles "national".

2.2. Befolkning og sysselsatte personer

ENS 1995 legger vekt på alle størrelser som angår befolkning og arbeidskraftinnsats bør defineres som årlige gjennomsnittsverdier, dvs. at tallfestingen bør fortrinnsvis bygge på observasjoner fra flere referansetidspunkter i løpet av et år.

Folkemengden i et land omfatter "alle personer uansett statsborgerskap som har fast bosted innenfor landets økonomiske territorium, selv om de er midlertidig fraværende" (punkt 11.05). Den samlede folkemengden er i nasjonalregnskapet definert på grunnlag av hjemmehørighetsbegrepet ("residence").

Begrunnelsen for å inkludere folkemengden blant nasjonalregnskapsbegrepene er at denne størrelsen er nødvendig for å kunne sammenligne per capita-tall mellom landene.

Fast bosted er definert som opphold i ett år eller mer. Midlertidig fravær gjelder opphold i utlandet mindre enn ett år. Personer som studerer i utlandet, militært personell stasjonert i utlandet og ambassadepersonell stasjonert utenlands skal imidlertid inkluderes i folkemengden uansett lengden av utenlandsoppholdet.

Ettårsgrensen avviker fra SSBs offisielle befolkningsstatistikk der hovedregelen er at personer blir registrert som bosatt i Norge "hvis en kommer til landet, har til hensikt å oppholde seg her minst 6 måneder og har en oppholdstillatelse som tillater et slikt forhold". I de befolkningstallene som er oversendt Eurostat som en del av nasjonalregnskapsrapporteringen (første gang i 1999), har vi rapportert de offisielle tallene (middelfolkemengden). Vi forutsetter at den nevnte definisjonsforskjellen betyr forholdsvis lite.

I ENS 1995 er det spesifisert følgende sentrale variabler og sammenhenger når det gjelder arbeidskraft:

- (1) Yrkesaktiv befolkning = sysselsatte personer + arbeidsledige
- (2) Sysselsatte personer = lønnstakere + selvstendige

Arbeidsledige er definert i samsvar med anbefalinger fra Den internasjonale arbeidsorganisasjonen (se ILO (2000)), og omfatter personer som er uten arbeid, som er tilgjengelige for arbeid, og som aktivt søker arbeid. Antall arbeidsledige som andel den av yrkesaktive befolkningen (arbeidsstyrken) angir arbeidsløshetsprosenten.

Sysselsatte personer omfatter alle personer - både lønnstakere og selvstendige - "som utøver en eller annen form for produktiv virksomhet som ligger innenfor systemets produksjonsavgrensning" (punkt 11.11). I prinsippet er illegal og urapportert ("svart") produksjon definert innenfor produksjonsavgrensningen, men ikke ubetalt tjenesteproduksjon i husholdningene. ENS 1995 definerer nærmere hvem som skal regnes som sysselsatt, og hvem som skal regnes som henholdsvis lønnstaker og selvstendig (punkt 11.12-11.19). Noen sentrale punkter:

- Lønnstakere defineres som alle sysselsatte "som ifølge en avtale arbeider for en annen hjemmehørende institusjonell enhet og mottar avlønning" (definert som lønnskostnader).
- Utenlandske arbeidstakere som arbeider for hjemmehørende produksjonsenheter⁴ (bl.a. utenlandske grensearbeidere, utenlandske sesongarbeidere og besetningsmedlemmer på skip, fly og oljeplattformer) regnes som sysselsatte lønnstakere.
- Vernepliktige soldater regnes som sysselsatte lønnstakere.
- Selvstendige er personer som er eiere i de personlige foretakene der de arbeider. Eiere av ikke-personlige foretak regnes som lønnstakere dersom de arbeider i disse foretakene. Den betalingen selvstendige mottar, er regnet som en del av blandet inntekt.
- Klassifiseringen som lønnstaker eller selvstendig bygger på prinsippet om hovedaktivitet.
- Ulønnede arbeidende familiemedlemmer klassifiseres som selvstendige.

---

⁴ En produksjonsenhet er definert som hjemmehørende i et land når "dens økonomiske interessesentrum ligger innenfor landets økonomiske territorium - dvs. når den over lengre tid (ett år eller mer) utøver økonomiske aktiviteter på dette territoriet" (punkt 1.30 i ENS 1995).

- Personer som er midlertidig fraværende fra arbeid regnes som sysselsatt. For lønnstaker er kravet at de har en "formell tilknytning til en arbeidsplass", f.eks. fortsatt mottar lønn, eller har en avtale om datoen for å vende tilbake til arbeidsplassen (se punkt 11.14). Dette betyr at også midlertidig fraværende som ikke mottar lønn kan regnes som sysselsatt. Som eksempel på midlertidig fravær nevnes fravær på grunn av sykdom, ferie, streik, utdanningspermisjon, fødsels- eller foreldrepermisjon mv.

Relasjon (1) er i ENS 1995 i utgangspunktet bare definert for totalsummer. Det antydes likevel at arbeidsløshetsprosenten "beregnes vanligvis for kjønns- og aldersgrupper" (punkt 11.21), uten at dette har vært nedfelt i de formelle rapporteringskravene til Eurostat.

Når det gjelder relasjon (2) stilles det krav om næringsfordeling, mens det sies ikke noe eksplisitt om kjønnsfordeling eller andre fordelinger. I en liste over hovedtall som Eurostat etterspør for landene i EØS-området (strukturindikatorer), inngår imidlertid nasjonalregnskapstall for sysselsatte personer fordelt på kvinner og menn. I arbeidskraftregnskapet er kjønn en sentral sysselsettingsdimensjon ved siden av næring og yrkesstatus.

I arbeidskraftregnskapet er det lagt vekt på at totalt antall sysselsatte personer skal være tilnærmet lik AKUs totaltall, korrigert for utenlandsk arbeidskraft som ikke er dekket av AKU. I det nye arbeidskraftregnskapet er anslaget for utenlandsk arbeidskraft revidert betydelig opp. I tillegg til utlendinger i utenriks sjøfart, er det tatt hensyn til at det er mange sysselsatte lønnstakere på korttidsopphold i Norge, se Berge (2006).

I AKU er om lag 15 prosent av de sysselsatte personene klassifisert som midlertidig fraværende fra inntektsgivende arbeid, se tabell 18 i Statistisk sentralbyrå (2003). Bare ca. 2 prosent skyldes fravær på grunn av fødselspermisjon og studiepermisjon, mens resten gjelder fravær på grunn av ferie, sykdom eller avspasering. Som midlertidig fravær i AKU regnes fravær under 1 år, pluss de som eventuelt fortsatt mottar lønn etter 1 år.

ENS 1995 setter ikke noen nedre grense for mengden av arbeid som en person må utføre for å bli regnet som sysselsatt. AKU omfatter i prinsippet alle sysselsatte som utfører arbeid av minst én times varighet i undersøkelsesuka. AKU har et aldersintervall på 16-74 år (15-74 år fra 2006), mens ENS 1995 ikke spesifiserer noen aldersavgrensning. Dette innebærer at ENS 1995 har en svært vid definisjon av sysselsatte personer.

Det er naturlig å bygge på AKU når det gjelder tallfesting av arbeidsledighet, jf. relasjon (1), siden AKUs definisjon også bygger på ILO.⁵ Dette er også gjort for de tallene som hittil er oversendt Eurostat som en del av rapporteringen av nasjonalregnskapstall. De kravene som er nedfelt i relasjon (1) styrker grunnlaget for bruk av AKU som referanseramme når det gjelder vurderingen av totaltall for sysselsatte personer i nasjonalregnskapet.

2.3. Jobber

En jobb (et arbeidsforhold) er i henhold til ENS 1995 definert som en "eksplisitt eller implisitt avtale mellom en person og en hjemmehørende institusjonell enhet om å utføre arbeid mot godtgjøring i et bestemt tidsrom eller på ubestemt tid" (punkt 11.22). Godtgjøring skal her tolkes i vid forstand slik at den omfatter blandet inntekt for selvstendige, dvs. at definisjonen omfatter både jobber for lønnstakere og for selvstendige.

---

⁵ Aetat publiserer tall for registrert ledige ved arbeidskontorene. Definisjonen av ledighet er her litt annerledes enn i AKU.

Begrepet jobb avviker fra sysselsatte personer på to måter:

- En person kan ha flere jobber i referansetidsrommet (vanligvis en uke).
- En person som midlertidig ikke er i arbeid, men som har en "formell tilknytning til sin jobb" regnes ikke å utføre en jobb.

ENS 1995 setter ikke noen grense for hvor mange jobber en person kan ha på et gitt tidspunkt ("andre, tredje osv."). I løpet av en referansetid på en uke vil jobbene forekomme like etter hverandre, f.eks. som kveldsarbeid i tillegg til dagarbeidet. I AKU kartlegges omfanget av biarbeidsforhold (ekstrajobber) for de sysselsatte. En tar bare med det viktigste biarbeidsforholdet (det som intervjuobjektet vanligvis bruker mest tid på), dvs. at en person kan maksimum ha to jobber. Det stilles dessuten krav om at det må være separate avtaler for hvert arbeidsforhold.⁶ Ifølge AKU har om lag 8-9 prosent av de sysselsatte et biarbeid.

Det kan være ulike tolkninger av hva som skal regnes som jobber med midlertidig fravær. I ENS 1995 sies det at en sysselsatt person som er "permittert eller under utdanning", ikke regnes å ha en jobb. Det står imidlertid ikke noe om andre typer av fravær (sykdom, ferie). I det nye arbeidskraftregnskapet bygger vi på AKU som hovedkilde for tallfesting av jobber. Arbeidsforhold der arbeidstakeren er midlertidig fraværende på grunn av utdanningspermisjon, er holdt utenom.

Innføringen av jobber i beregningssystemet er et viktig element i det nye arbeidskraftregnskapet. Biarbeid vil påvirke beregningene av utførte timeverk og andre størrelser i arbeidskraftregnskapet, se nedenfor.

2.4. Utførte timeverk

Utførte timeverk er i ENS 1995 definert som "det samlede antall timer som faktisk er utført av en lønnstaker eller en selvstendig i regnskapsperioden, når produksjonen ligger innenfor produksjonsavgrensningen" (punkt 11.26). Utførte timeverk er en viktig størrelse i nasjonalregnskapet, og "foretrekkes som mål for arbeidskraftsinnsats i systemet".

Utførte timeverk er definert i samsvar med ILO (2000), og inkluderer overtid, men ikke fravær pga. ferie, sykdom mv. Spisepauser skal ikke regnes med i timeverksbegrepet.

Utførte timeverk påvirkes av antall arbeidsdager per år. I ENS 1995 antydes det at "i konjunkturanalyser kan det være nyttig å justere utførte timeverk ved å operere med et fast antall arbeidsdager per år" (punkt 11.31). Slike beregninger er mulige, men har hittil ikke vært gjennomført i arbeidskraftregnskapet.

I arbeidskraftregnskapet beregnes utførte timeverk ved å tallfeste de ulike komponentene som påvirker timeverkene; det vi kan kalle en "komponentmetode", se avsnitt 3.1. Beregningene er nært knyttet til beregningen av normalårsverkene. Vi tar utgangspunkt i anslått antall arbeidsuker per år, som er bestemt av ferie og bevegelige helligdager, og av normalarbeidstid per uke. For mange lønnstakere er standard arbeidstid for heltidsansatte 37,5 timer per uke, eksklusive spisepauser. Skiftarbeidere og turnusarbeidere har imidlertid kortere normalarbeidstid enn andre grupper. Noen grupper av lønnstakere har også lengre normalarbeidstid som en del av sin arbeidsavtale. I det nye arbeidskraftregnskapet bruker vi i hovedsak avtalt arbeidstid i AKU som grunnlag for tallfesting av normalarbeidstid for en heltidsjobb.⁷ Tidligere ble det i arbeidskraftregnskapet brukt standard

---

⁶ For eksempel vil en lærer, ansatt av kommunen med avtale om å undervise ved flere skoler, bare ha ett arbeidsforhold, se Bø og Håland (2002).

⁷ Avtalt arbeidstid i AKU er det antall arbeidstimer per uke som den ansatte ifølge arbeidskontrakten skal være på arbeid, og skal gi et bilde av det som oppfattes som normalsituasjonen. Avtalt arbeidstid kan inneholde "overtid" når dette oppfattes som vanlig av intervjuobjektene og forventes av arbeidsgiverne, se Bø og Håland (2002).

arbeidstid (37,5 timer) som anslag på normalarbeidstid for de fleste lønnstakere utenom skift- og turnusarbeidere.

Utførte timeverk beregnes deretter ved å legge til overtidstimeverk til normalarbeidstid, og trekke fra fraværstimeverk på grunn av sykdom og permisjon mv. Timeverksbegrepet omfatter bare betalt overtid siden det ut fra tilgjengelige datakilder er problematisk å tallfeste ubetalt overtid på en tilfredsstillende måte. Viktige kilder for overtid og fravær er henholdsvis lønnsstatistikken og sykefraværstatistikken.

De forskjellige statistikkene har mange ulike definisjoner av arbeidstid (utført, avtalt eller betalt), og definisjonene vil kunne variere med hensyn til om overtid, ferie mv. er inkludert eller ikke. I Auno mfl. (2004) har en funnet ut at hele 47 statistikker i SSB inneholder arbeidstidsvariabler i form av timeverk, dagsverk eller årsverk. Når det gjelder valget av datakilde for arbeidskraftregnskapet, er det viktig at definisjonene i statistikken i størst mulig grad tilfredsstillende de kravene som stilles i ENS 1995. Det er også en fordel å bruke datakilder som dekker mange næringer, både av konsistenshensyn og for å begrense antallet datakilder som skal brukes.

Fordelen ved "komponentmetoden" er at en kan beregne hvor mye endringer i de enkelte komponentene, f.eks. ferieutvidelser og endringer i sykefravær, betyr for samlet antall utførte timeverk.

Utførte timeverk beregnes etter yrkesstatus (lønnstakere/selvstendige), etter næring og etter kjønn. Fordi beregningene bygger på mange kilder, og kildene har varierende kvalitet for de ulike komponentene, vil utførte timeverk være en usikker størrelse i arbeidskraftregnskapet/nasjonalregnskapet.

Nasjonalregnskapets timeverkstall brukes i mange sammenhenger, både i arbeidsmarkedsanalyser (gjennomsnittlig arbeidstid per sysselsatt person), i produktivitetsanalyser (produksjon eller bruttoprodukt per utførte timeverk), og ved analyser av lønnsutvikling (lønn per utførte timeverk).

2.5. Sysselsatte normalårsverk

ENS 1995 gir følgende definisjon: "Sysselsatte normalårsverk, som tilsvarer det korresponderende antall heltidsjobber, defineres som utførte timeverk delt på det gjennomsnittlige årlige antall arbeidstimer i heltidsjobber innenfor det økonomiske territoriet" (punkt 11.32). Det påpekes at denne definisjonen ikke nødvendigvis beskriver hvordan sysselsatte normalårsverk faktisk beregnes. Beregningsmetoden bør ta utgangspunkt i normal arbeidstid for en heltidsjobb, som kan variere over tid og mellom næringer, og dessuten anslå gjennomsnittlig andel og gjennomsnittlig arbeidstid for jobber som ikke er heltidsjobber.

I det nye arbeidskraftregnskapet har vi brukt en definisjon av sysselsatte normalårsverk som i stedet tar utgangspunkt i antall jobber. Antall sysselsatte normalårsverk er definert som antall heltidsjobber pluss antall deltidsjobber omregnet til heltidsjobber. Normalårsverk blir dermed et beholdningsbegrep, mens utførte timeverk er et strømningsbegrep. Hovedkilden for tallfesting av heltids- og deltidsjobber er AKU. Dette betyr at vi også bygger på AKUs definisjon av en heltidsjobb.⁸

Det vil normalt være flere deltidsjobber enn personer som er klassifisert som deltidssysselsatte i AKU. Dette skyldes både at en deltidssysselsatt kan ha flere jobber, en heltidssysselsatt kan ha to deltidsjobber som til sammen tilsvarer en heltidsjobb, og en heltidssysselsatt kan også ha en bijobb i tillegg til en heltids hovedjobb, se Næsheim og Lohne (2003). Tidligere var beregningene av

---

⁸ Grunnlaget for klassifiseringen i AKU er avtalt arbeidstid. En heltidsjobb er definert som 37 timer eller mer, pluss jobber med 32-36 timer når intervjuobjektene oppgir at dette er heltid, se Bø og Håland (2002). Dette betyr at alle jobber under 32 timer er klassifisert som deltidsjobber.

normalårsverk i arbeidskraftregnskapet basert på personer og ikke jobber. Omfanget av deltidsarbeid er svært forskjellig for menn og kvinner, og varierer også mye mellom næringer.

Endringer i overtid og fravær på grunn av ferie og sykdom påvirker ikke forholdet mellom antall personer og antall normalårsverk, men påvirker antall utførte timeverk per normalårsverk. Utførte timeverk er definert som produktet av antall normalårsverk og gjennomsnittlig arbeidstid per normalårsverk. Siden fraværstøtene, regnet i timeverk som prosent av avtalt arbeidstid, vanligvis har høyere verdi enn overtidsstøtene i en næring, betyr dette at gjennomsnittlig årlig arbeidstid per normalårsverk blir lavere enn årlig normalarbeidstid for en heltidsjobb (begge justert for ferie og bevegelige helligdager). Gjennomsnittlig årlig arbeidstid per normalårsverk vil variere både mellom næringer og over tid. Over tid vil arbeidstidsforkortelser (f.eks. ved utvidet ferie) bidra til at antall utførte timeverk øker mindre enn antall sysselsatte normalårsverk.

Dette betyr f.eks. at en person med heltidsjobb som jobber overtid kun regnes å utføre ett normalårsverk. En person som har biarbeid i tillegg til en heltidsjobb, kan imidlertid utføre mer enn ett årsverk (ev. i to forskjellige næringer). En person med sykefravær eller fødselsfravær telles med i årverkene, men ikke en person som har utdanningspermisjon.

Vår definisjon kan dermed gi flere normalårsverk og dermed lavere forholdstall mellom antall personer og antall normalårsverk⁹ enn en streng tolkning av ENS 1995. Antall normalårsverk inngår imidlertid ikke som obligatorisk rapporteringsstørrelse til Eurostat. Normalårsverksbegrepet spiller en sentral rolle ved avstemming av sysselsettings- og lønntall i arbeidskraftregnskapet, se avsnitt 3.3.

Boksen nedenfor gir en oversikt over hvilke faktorer som påvirker forholdet mellom sysselsatte personer, sysselsatte normalårsverk og utførte timeverk i arbeidskraftregnskapet.

Oversikt over faktorer som påvirker sammenhengen mellom sysselsettingsbegrepene

Forholdet mellom normalårsverk og sysselsatte personer påvirkes av:

- Sysselsatte personer med midlertidig fravær pga. utdanningspermisjon
- Andel deltidsjobber
- Avtalt arbeidstid for deltidsjobber i forhold til heltidsjobber
- Andel biarbeidsjobber

Forholdet mellom normalårsverk og utførte timeverk påvirkes av:

- Antall arbeidsdager per år (bevegelige helligdager, skuddår)
- Fraværsdager pga. ferie
- Normalarbeidstid per uke for en heltidsjobb
- Fraværstimer pga. sykdom mv.
- Fraværstimer pga. fødselspermisjon
- Overtidstimer

2.6. Lønn

Lønnskostnader er definert som "betaling til lønnstakere (kontantlønn så vel som naturallønn) fra arbeidsgivere for arbeidsinnsats i produksjonsvirksomhet i regnskapsperioden" (punkt 4.02 i ENS 1995). Lønnskostnader omfatter to hovedkomponenter: lønn og arbeidsgivers trygde- og pensjonspremier. Lønn består av kontantlønn og naturallønn.

⁹ Den engelske betegnelsen i ESA 1995 er "full-time equivalent employment". Begrepet normalårsverk ble introdusert i nasjonalregnskapet på 1980-tallet, se Harildstad (1989).

Kontantlønn er definert som bruttolønn, dvs. at lønnstakers inntektsskatt og lønnstakers trygde- og pensjonspremier skal være inkludert, selv om det er arbeidsgiver som av praktiske grunner har ansvaret for innbetalingen av dette til offentlige myndigheter mv.

Kontantlønn omfatter, ved siden av grunnlønn som utbetales regelmessig, også overtidsgodtgjørelse og en rekke typer av bonuser og tillegg. Det poengteres dessuten at lønnsbegrepet skal inkludere "ekstraordinære utbetalinger til lønnstakere som forlater foretaket, dersom utbetalingene ikke er knyttet til en kollektiv avtale" (punkt 4.03).

Under punkt 4.07 står det at lønn ikke skal omfatte "lønn som arbeidsgiverne midlertidig fortsetter å utbetale til sine lønnstakere i tilfelle sykdom, svangerskap, yrkesskade, uførhet, oppsigelse og lignende situasjoner. Slike utbetalinger behandles som ikke-fondsbaserte stønader til lønnstakere, idet de samme beløpene vises som arbeidsgivers beregnede trygde- og pensjonspremier." I kildegrunnlag for lønnsberegninger i arbeidskraftregnskapet (lønnsstatistikk, strukturstatistikk, offentlige regnskaper mv.) er det normalt ikke mulig å skille ut lønn under sykdom mv. som belastes arbeidsgiver (arbeidsgiverperioden er i dag 16 dager) fra ordinær lønn, og vi har derfor valgt å behandle dette som lønn i arbeidskraftregnskapet og nasjonalregnskapet¹⁰. Godtgjørelse som betales eller refunderes av trygdekontorene regnes ikke som lønn, men som stønader til husholdningene.

Naturallønn er definert som "varer og tjenester, eller andre fordeler, anskaffet gratis eller til redusert pris fra arbeidsgiver, og som kan anvendes av lønnstakerne for å dekke eget behov eller sine familiemedlemmers behov. Nevnte varer og tjenester, eller andre fordeler, er ikke nødvendige for arbeidsgivernes produksjonsprosess. For lønnstakerne utgjør nevnte naturallønn en tilleggsinntekt, ettersom de måtte ha betalt markedspris dersom de selv skulle ha kjøpt disse varene eller tjenestene." (punkt 4.04). Som eksempler på naturallønn nevnes: måltider, firmabil, gratisreiser for ansatte i transportbedrifter, transport til og fra arbeidsplassen, barnehager og subsidierte lån.

Naturallønnen er en usikker størrelse i arbeidskraftregnskapet. Datagrunnlaget gir bare informasjon om naturallønn som er skattepliktig og blir innrapportert til skattemyndighetene, og vi supplerer derfor med egne anslag (gratisreiser for ansatte i enkelte transportnæringer mv).

Lønn per normalårsverk og lønn per utførte timeverk beregnes som forholdstall mellom lønn og henholdsvis antall normalårsverk og antall timeverk utført av sysselsatte lønnstakere. Endringer i gjennomsnittlig arbeidstid per normalårsverk vil medføre at veksten i lønn per utførte timeverk blir forskjellig fra veksten i lønn per normalårsverk. Når gjennomsnittlig årlig arbeidstid blir redusert, f.eks. ved ferieutvidelse, bidrar dette til at lønn per utførte timeverk øker mer enn lønn per normalårsverk. Beregnet vekst i lønn per utførte timeverk blir også påvirket av sykdom og permisjoner som arbeidsgiver betaler (betalte, men ikke utførte timeverk). Økning i sykdom og fødselspermisjon utover arbeidsgiverperioden (16 dager) bidrar isolert sett til å redusere både lønn og antall utførte timeverk. Siden sysselsatte normalårsverk er upåvirket av endringer i denne type fravær, vil lønn per normalårsverk bli redusert.

Når det gjelder periodisering anbefaler ENS 1995 at lønn registreres i perioden da arbeidet utføres, mens ekstraordinære utbetalinger (bonuser mv.) skal registreres "når de forfaller til betaling" (punkt 4.12).

---

¹⁰ I SNA 1993 er det gitt åpning for en slik løsning, se paragraf 7.35 i FN m.fl (1993).

2.7. Arbeidsgivers trygde- og pensjonspremier

Arbeidsgivers trygde- og pensjonspremier er en del av lønnskostnadene og kan være faktiske eller beregnede.

Arbeidsgivers faktiske trygde- og pensjonspremier er i ENS 1995 definert som "de betalinger som arbeidsgiverne utfører til fordel for sine ansatte, til forsikringsgivere (trygdeforvaltning og private fondsbaserte ordninger). Disse betalingene dekker lovfestede, avtalefestede, kontraktmessige og frivillige bidrag med hensyn til forsikring mot sosiale risikoer og behov" (punkt 4.09). I Norge utgjør folketrygden en sentral del av trygde- og pensjonssystemet, og arbeidsgiveravgiften til folketrygden er derfor skilt ut som egen post i arbeidskraftregnskapet og nasjonalregnskapet. Arbeidsgivers andre faktiske trygde- og pensjonspremier omfatter premier til Statens Pensjonskasse, Kommunal Landspensjonskasse og andre offentlige og private trygdeordninger.

Arbeidsgivers beregnede trygde- og pensjonspremier er i ENS 1995 en "motpost til ikke-fondsbaserte stønader (eksklusive lønnstakers eventuelle trygde- og pensjonspremier) som betales direkte fra arbeidsgivere til deres nåværende eller tidligere lønnstakere og andre personer som er berettiget utenom forsikringsselskaper eller autonome pensjonskasser og uten å opprette særlige fond eller særskilte reserver for formålet" (punkt 4.10). Beregnede trygde- og pensjonspremier omfatter arbeidsgivers utbetalinger ved sykdom, svangerskap, yrkesskade, uførhet, oppsigelse mv.

3. Formalisering av beregningsopplegget

3.1. Sysselsetting og arbeidstid

Det grunnleggende sysselsettingsbegrepet i arbeidskraftregnskapet er sysselsatte personer. De andre sysselsettingsstørrelsene, dvs. jobber, normalårsverk og utførte timeverk, er på ulike måter knyttet opp mot denne størrelsen.

Sysselsatte personer, N

Antall sysselsatte personer omfatter både heltids- og deltidssysselsatte, og er inklusive midlertidig fraværende personer. I AR klassifiseres sysselsatte personer etter næring, yrkesstatus (lønnstakere/selvstendige) og kjønn. Alle variabler i dette avsnittet vil i utgangspunktet være definert for disse kategoriene uten at dette er markert spesielt.

Jobber, A

En person kan på et gitt tidspunkt ha to jobber, enten i samme næring eller i to næringer. De to jobbene kan enten være to lønnstakerjobber, to selvstendigjobber, eller en av hver. En av jobbene defineres som hovedjobb, normalt den jobben hvor personen vanligvis arbeider mest (AKU-definisjonen), mens den andre jobben kalles bijobb. Det er hovedjobben som danner grunnlaget for klassifiseringen av sysselsatte personer på næring. Jobber med midlertidig fravær på grunn av utdanningspermisjon inngår ikke i definisjonen av antall jobber, se avsnitt 2.3.

Vi har at:

$$(3) \quad A = AM + AB - AF$$

AM er antall hovedjobber, AB er antall bijobber og AF er jobber med midlertidig fravær på grunn av skolegang/utdanning. Antall hovedjobber inkludere også personer med bare én jobb.

Ut fra dette kan vi definere to koeffisienter, en for bijobber og en for fravær.

Gjennomsnittlig antall bijobber per hovedjobb:

$$(4) \quad b = AB/AM$$

Andel jobber med midlertidig fravær på grunn av utdanningspermisjon:

$$(5) \quad g = AF/(AM + AB)$$

Alle sysselsatte personer har én (og bare én) hovedjobb, slik at

$$(6) \quad AM = N$$

Ved å kombinere (3) - (6) kan antall jobber (A) beregnes ut fra antall sysselsatte personer (N):

$$(7) \quad A = (1 - g) \cdot (1 + b) \cdot N$$

AKU er den viktigste kilden for tallfesting av koeffisientene b og g.

Normalårsverk, NH

Til å beregne antall normalårsverk brukes koeffisienter for andel deltidsjobber og gjennomsnittlig avtalt arbeidstid for deltidsjobber i forhold til heltidsjobber. Ved beregning av antall normalårsverk ekskluderes jobber med midlertidig fravær på grunn av utdanningspermisjon, se avsnitt 2.5.

Sammenhengen mellom normalårsverk og jobber kan skrives som:

$$(8) \quad NH = AH + a \cdot AD$$

AH : antall heltidsjobber og

AD : antall deltidsjobber i en næring.

a : gjennomsnittlig avtalt arbeidstid for deltidsjobber (inklusive biarbeidsforhold) i forhold til normalarbeidstid for heltidsjobber.

Når vi bruker *avtalt* og ikke faktisk arbeidstid i beregningen av normalårsverk, betyr dette at overtid og fravær på grunn av sykdom mv. er uten betydning for denne sammenhengen.

Vi innfører koeffisienten d som angir andelen deltidsjobber:

$$(9) \quad d = AD/(AH + AD)$$

AKU er den viktigste kilden for tallfesting av koeffisientene a og d.

Vi har også at summen av heltids- og deltidsjobber er lik totalt antall jobber. Dette tilsvarer antall hovedjobber pluss antall bijobber fratrukket jobber med midlertidig fravær. Bijobber er normalt deltidsjobber.

$$(10) \quad AH + AD = A = (1 - g) \cdot (1 + b) \cdot N$$

Ved å kombinere (8), (9) og (10) kan antall normalårsverk beregnes slik:

$$(11) \quad NH = (1 - d + a \cdot d) \cdot (1 - g) \cdot (1 + b) \cdot N$$

Forholdstallet mellom antall personer og antall normalårsverk (N/NH) er en viktig størrelse i arbeidskraftregnskapet. Dette forholdstallet er normalt større enn 1. Andelen deltidsjobber og jobber med midlertidig fravær, representert ved koeffisientene d og g , bidrar til å øke forholdstallet mellom antall sysselsatte personer og antall normalårsverk.

Biarbeid, representert ved koeffisienten b , bidrar til å redusere forholdstallet. Isolert sett vil dermed biarbeid føre til færre sysselsatte personer per normalårsverk i en næring.

Forholdstallet mellom personer og normalårsverk påvirkes også av gjennomsnittlig arbeidstid for deltidsjobber i forhold til heltidsjobber (koeffisienten a): jo høyere gjennomsnittlig arbeidstid for deltidsjobber, desto færre sysselsatte personer per normalårsverk.

Ukeverk, U

Antall ukeverk beregnes ut fra antall normalårsverk og antall arbeidsuker i et normalårsverk:

$$(12) \quad U = u \cdot NH$$

u : Antall arbeidsuker per år

Antall arbeidsuker per år påvirkes av ferie og bevegelige helligdager (og defineres derfor med 1 desimal i beregningsopplegget).

Normaltimeverk, LH

Normaltimeverk beregnes ut fra antall ukeverk og normalarbeidstid per uke:

$$(13) \quad LH = m \cdot U$$

m : Normalarbeidstid per uke for en heltidsjobb.

For de fleste næringer tallfestes normalarbeidstid per uke som avtalt arbeidstid i AKU.

Overtidstimeverk, LO

Antall overtidstimeverk er definert i forhold til antall normaltimeverk, eksklusive overtid:

$$(14) \quad LO = o \cdot LH$$

o : Overtidsrate

Lønnsstatistikken er den viktigste kilden for tallfesting av overtidrater.

Fraværstimeverk, LF

Også fraværstimeverk er definert i forhold til antall normaltimeverk:

$$(15) \quad LF = f \cdot LH$$

f : Fraværsrate

Fraværet er her knyttet til timeverk, mens fravær representert ved koeffisienten g i (5) gjelder midlertidig fravær i jobber. Koeffisienten f gjelder i fravær pga. sykdom og fødselspermisjon, mens

fraværet i jobbene gjelder permisjon på grunn av skolegang/studier.¹¹ I tallfestingen av koeffisienten f brukes data fra sykefraværstatistikken og fødselspengestatistikk.

Utførte timeverk, L

Antall utførte timeverk kan nå beregnes som antall normaltimeverk tillagt overtidstimeverk og fratrukket fraværstimeverk:

$$(16) \quad L = LH + LO - LF$$

Ved å kombinere ligning (12) - (16) kan utførte timeverk beregnes ut fra antall normalårsverk og gjennomsnittlig faktisk arbeidstid. Faktisk arbeidstid per normalårsverk beregnes ut fra normalarbeidstid og rater for overtid og fravær:

$$(17) \quad L = (1 + o - f) \cdot m \cdot u \cdot NH$$

Ved å kombinere ligning (17) og (11) kan vi etablere en sammenheng mellom utførte timeverk og antall sysselsatte personer. Vi ser at utførte timeverk per sysselsatt person blir påvirket av mange faktorer i dette beregningsopplegget (se boks på side 9).

3.2. Lønnskostnader og lønn

Lønnsvariablene er klassifisert etter næring og kjønn. Beregningene omfatter sysselsatte personer med yrkesstatus lønnstaker, og sysselsatte selvstendige som har lønnsarbeid som bijobb.

Lønn er summen av kontantlønn og naturallønn:

$$(18) \quad YW = YK + YN$$

YW : lønn

YK : kontantlønn

YN : naturallønn

De totale lønnskostnadene er summen av lønn og arbeidsgivers trygde- og pensjonspremier:

$$(19) \quad YT = YW + YA + YF + YB$$

YA : arbeidsgiveravgift til folketrygden

YF : arbeidsgivers andre faktiske trygde- og pensjonspremier

YB : arbeidsgivers beregnede trygde- og pensjonspremier

Lønn per normalårsverk er fra og med 2004 beregnet ved:

$$(20) \quad V = \frac{y(1 - (LS_{2003} + PR_{2003}))}{(1 - (LS + PR))}$$

V: Lønn per normalårsverk

y: Lønn per heltidsekvivalent

---

¹¹ I de første beregningene for årene 2000-2003 ble også fravær på grunn av fødselspermisjon trukket fra ved beregning av fravær i jobber. Dette er endret fra og med 2004 slik at fravær på grunn av fødselspermisjon og sykdom behandles likt, dvs. ved korrigering direkte på utførte timeverk.

LS: Langtidssykefraværssrate
PR: Fødselspermisjonsrate

Fotskriften betyr her variabelens verdi for det angitte året.

Lønn per normalårsverk tar utgangspunkt i gjennomsnittlig lønn per heltidsekvivalent beregnet på grunnlag av SSBs lønnsstatistikk (se vedlegg med oversikt over datakilder). I beregningen av denne størrelsen inngår imidlertid ikke personer som er langtidssyke eller som er fraværende på grunn av fødselspermisjon siden arbeidsgiver ikke er forpliktet til å betale lønn for denne type fravær. Sykepenger og stønad under fødselspermisjon regnes i nasjonalregnskapet som trygd og ikke som lønn. For å komme fram til lønn per normalårsverk korrigeres det derfor for langtidssykefravær (sykefraværsdager utover 16. dag av sammenhengende sykefraværsperioder) og fødselspermisjoner. I beregningen av lønn per normalårsverk for årene 2000-2003 ble det imidlertid ikke foretatt denne type korreksjon, slik at V ble lik y for disse årene. For å unngå brudd i overgangen fra 2003 til 2004, er beregningsformelen (20), som gjelder fra og med 2004-årgangen, innrettet slik at det kun korrigeres for endringer i langtidssykefravær og fødselspermisjonsfravær.¹²

Ratene for langtidssykefravær og fødselspermisjonsfravær beregnes med utgangspunkt i den sentrale sykefraværstatistikken og fødselspengestatistikk, se vedlegg med oversikt over datakilder. Det lagt opp til at disse ratene kan korrigeres, bl.a. ut fra antakelser om at de berørte personer kan ha et lønnsnivå som avviker fra (normalt under) gjennomsnittslønnen i næringen.

Lønn per normalårsverk er lik forholdstallet mellom lønn og sysselsatte normalårsverk for lønnstakere. Da følger lønn direkte ved:

$$(21) \quad YW = V \cdot NH$$

Naturallønn per normalårsverk er beregnet på tilsvarende måte som i (20), og vi har dermed:

$$(22) \quad YN = n \cdot NH$$

n : Gjennomsnittlig naturallønn per normalårsverk

Kontantlønn er gitt ved

$$(23) \quad YK = YW - YN$$

Beregning av arbeidsgivers trygde- og pensjonspremier:

$$(24) \quad YA = ta \cdot YW$$

$$(25) \quad YF = tf \cdot YW$$

$$(26) \quad YB = tb \cdot YW$$

ta : Sats for arbeidsgiveravgift til folketrygden

tf : Sats for arbeidsgivers andre faktiske trygde- og pensjonspremier

tb : Sats for arbeidsgivers beregnede trygde- og pensjonspremier

---

¹² Fra 2003 til 2004 var det en sterk nedgang i langtidssykefraværet.

3.3. Avstemming av sysselsetting og lønn

De sentrale variablene i beregningene er antall sysselsatte personer (N), antall normalårsverk (NH), lønn per normalårsverk (V), lønnssum (YW) og lønnskostnader (YT). Sammenhengen mellom disse er gitt av ligning (11), (19) og (21):

$$(11) \quad NH = (1 - d + a \cdot d) \cdot (1 - g) \cdot (1 + b) \cdot N$$

$$(19) \quad YT = YW + YA + YF + YB$$

$$(21) \quad YW = V \cdot NH$$

Dette er definisjonsammenhenger som automatisk vil være oppfylt hvis alle data er feilfrie. I beregningsopplegget brukes flere ulike datakilder som ikke er fullt ut konsistente, og justeringer må derfor foretas for å komme fram til avstemte og tilfredsstillende beregningsresultater.

3.3.1. Beregning med utgangspunkt i lønnsdata

I de fleste næringene er dataene for lønnskostnader og lønnskostnadskomponenter og lønn per normalårsverk vurdert til å være av best kvalitet. Lønnskostnader og lønnskostnadskomponenter tallfestes ved hjelp av strukturstatistikk og regnskapsstatistikk for offentlig forvaltning og finansinstitusjoner. Dette er variabler som også inngår i andre sammenhenger i nasjonalregnskapet. Lønn per normalårsverk bygger i hovedsak på spesialberegninger fra Seksjon for inntekts- og lønnsstatistikk i SSB. I disse beregningene er lønn for deltidsansatte regnet om til heltidsekvivalenter per år, og beregnet overtidsgodtgjørelse og naturalytelser er inkludert i lønnstallene. I tillegg er tallene som nevnt blitt korrigert for endringer i langtidssykefravær og permisjonsfravær.

Antall normalårsverk og sysselsatte personer beregnes dermed ved hjelp av ligning (11'), (19') og (21'):

$$(19') \quad YW = YT - (YA + YF + YB)$$

$$(21') \quad NH = YW/V$$

$$(11') \quad N = NH / [(1 - d + a \cdot d) \cdot (1 - g) \cdot (1 + b)]$$

Disse ligningene bestemmer verdien på de endogene variablene YW, NH og N, når verdien av de eksogene variablene (YT, YA, YF, YB, V) og koeffisientene for bijobber og deltid (b, a, d, g) er gitt.

Når antall sysselsatte og normalårsverk er bestemt, kan antall jobber (A) og antall utførte timeverk (L) beregnes med ligning (7) og (17).

3.3.2. Beregning med utgangspunkt i antall sysselsatte

I næringer der man ikke har gode data for lønnskostnader starter man med data for antall sysselsatte og lønn per normalårsverk, og beregner så normalårsverk med ligning (11) og lønnssummen med ligning (21).

$$(11) \quad NH = (1 - d + a \cdot d) \cdot (1 - g) \cdot (1 + b) \cdot N$$

$$(21) \quad YW = V \cdot NH$$

Med utgangspunkt i lønnssummen kan de ulike lønns- og lønnskostnadskomponentene deretter beregnes ved hjelp av ligning (18) - (23).

Vedlegg. Oversikt over datakilder

Kilde	Seksjon i SSB	Variabler	Kommentarer
Arbeidskraftundersøkelsene (AKU)	260	Sysselsatte personer, hoved/bijobber, heltids/deltidsjobber, midlertidig fravær, avtalt arbeidstid per uke*	
Registerbasert sysselsettingsstatistikk	260	Sysselsatte personer*	Tall for 4. kvartal
Registerbasert sysselsettingsstatistikk for helse- og sosialpersonell	260	Sysselsatte personer, årsverk, heltids/deltidsjobber, hoved/bijobber, avtalt arbeidstid*	Tall for 4. kvartal
Fødselspengestatistikk	260	Andel sysselsatte som mottar fødselspenger*	Spesialberegninger fra registerbasert sysselsettingsstatistikk.
Sentral sykefraværstatistikk	260	Egenmeldte og legemeldte fraværsdagsverk (rater)*	
Statistikk for oljevirkosomhet	230	Sysselsatte personer, timeverk, lønnskostnader/komponenter	
Strukturstatistikk for industri	230	Sysselsatte personer, timeverk, lønnskostnader/komponenter	
Elektrisitetsstatistikk	230	Sysselsatte personer, årsverk, lønnskostnader/komponenter	
Strukturstatistikk for bygg og anlegg, varehandel og forretningsmessig tjenesteyting	460	Sysselsatte personer, årsverk, lønnskostnader/komponenter	
Strukturstatistikk for hotell og restaurant og samferdsel mv.	440	Sysselsatte personer, årsverk, lønnskostnader/komponenter	
Statsregnskapet inkl. helseforetak	280	Lønnskostnader/komponenter	
Kommuneregnskapet/KOSTRA	280	Lønnskostnader/komponenter	
Statistikk for finansinstitusjoner	250	Lønnskostnader/komponenter	
Lønnsstatistikk	420	Kontantlønn og naturallønn per heltidsekvivalent, overtidsgodtgjørelse per heltidsekvivalent, overtidstimer (rater)*	Spesialberegninger til arbeidskraftregnskapet
Lønns- og trekkoppgave-registeret (LTO)	420	Kontantlønn, naturallønn, beregnede premier mv.	
Statens Sentrale Tjenestemannsregister (SST)	420	Jobber, årsverk, mnd.fortjeneste mv.*	
Sentralt Tjenestemannsregister for Skoleverket (STS)	420	Jobber, årsverk, mnd.fortjeneste mv.*	Gjelder for årene 2000-2003, deretter data via PAI
Personaladministrativt informasjonssystem (PAI)	420	Heltids/deltidsjobber, årsverk, arbeidstid per uke, mnd.fortjeneste* mv.	Tidvis dårlig sammenlignbarhet over tid
Diverse andre kilder		Sysselsatte personer, lønn per normalårsverk, lønnskostnader/komponenter	Omfatter primærnæringene og noen tjenestenæringene, anslag basert på diverse kilder

Dette er variabler som er tilrettelagt for bruk i det nye arbeidskraftregnskapet fra de ulike kildene. En del av disse variablene er tatt inn for kontrollformål eller potensiell utnyttelse i beregningsopplegget senere.

* Disse variablene er fordelt på kjønn.

Referanser

Auno, A.M, B. Gabrielsen, T. Hagen, T. Kvalø og K. Vetvik (2004): ILO-Arbeidskraftregnskap. Delprosjekt arbeidstid. Notater 2004/11.

Berge, C. (2006): Sysselsatte fra nye EU-land: Lave nivåfall, men sterk vekst. *Samfunnsspeilet* 4/2006.

Bø, T.P. og I. Håland (2002): Dokumentasjon av arbeidskraftundersøkelsen (AKU). Notater 2002/24, Statistisk sentralbyrå.

FN/OECD/IMF/Verdensbanken/EU-kommisjonen (1993): *System of National Accounts 1993*.

Hansen, S. og T. Skoglund (1997): Beregning av sysselsetting og lønn i nasjonalregnskapet. Notater 97/21, Statistisk sentralbyrå.

Harildstad, A. (1989): Timeverks- og sysselsettingstall i nasjonalregnskapet. *Økonomiske analyser* nr. 7, 1989, Statistisk sentralbyrå.

ILO (2000): *Current International Recommendations on Labour Statistics. 2000 edition*. International Labour Office, Geneva.

Næsheim, H.N. og Y. Lohne (2003): *Kartlegging av bruken av deltid i arbeidslivet*. Rapporten 2003/22, Statistisk sentralbyrå.

Skoglund, T. (2006): Nye beregninger av sysselsetting og lønn i nasjonalregnskapet. *Økonomiske analyser* 6/2006.

Statistisk sentralbyrå (1999): *Det europeiske nasjonalregnskapssystem ENS 1995*. Norges offisielle statistikk C 522.

Statistisk sentralbyrå (2003): *Arbeidskraftundersøkelsen 2001*. Norges offisielle statistikk C 748.

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 2006/55 L.H. Thingstad: Varehandelsstatistikk 2002 - omsetning etter varegruppe. 59s.
- 2006/56 H.Kull Brofoss og A. Barstad: Internasjonale erfaringer med områderettede tiltak i storbyer. En litteraturstudie. 101s.
- 2006/57 B. Bye og I. Ringdal: Disaggregering av helse-, omsorg- og utdanningstjenester i MSG6-modellen. 39s.
- 2006/59 Leiemarkedsundersøkelsen 2006. Dokumentasjonsrapport. 43s.
- 2006/60 J. Hamre og A. Vedø: Utvalgsundersøkelse om egenmeldt sykefravær. Dokumentasjon av utvalgsplanen, utvalget for 2006 og standardfeilberegninger. 50 s.
- 2006/61 E. C. Rauan: Undersøking om foreldrebetaling i barnehagar, august 2006. 45s.
- 2006/62 Indikatorer på kjemikalieområdet - Risiko for skade på helse og miljø grunnet bruk av kjemiske stoffer, fase 2. 100s.
- 2006/63 Lønnsstatistikk 2006. Etablering av populasjon og utvalg. Dokumentasjonsnotat. 51s.
- 2006/64 Bygg, anlegg og eiendomsdrift - tall og metode. 53s.
- 2006/65: O. Villund: Forsøk med imputering av utførte timeverk i Arbeidskraftundersøkelsen. 58 s.
- 2006/66. FD - Trygd Dokumentasjonsrapport. Arbeidssøkere 1.5.2001-31.12.2004. 60s.
- 2006/67: E. Holmøy: Non-Ponzi-Game betingelser og lukking av anvendte intertemporale likevektsmodeller. 38s.
- 2006/68 Kirkelig rapportering 2006 Felles- og menighetsråd. 19s.
- 2006/69 FD-Trygd Dokumentasjonsrapport. Stønader til enslig forsørger. 1992-2005. 45s.
- 2006/70 Imputering i AKU for undersyssetting. 19s.
- 2006/71 Gruppering av kommuner for kontroll av yrkesdata. 25s.
- 2006/72 KOSTRA. Innstilling fra arbeidsgruppen for vurdering av strategi av de tekniske løsninger for datainnsamling og publisering. 32s
- 2006/73 Pensjoneringsalder – begreper, data og metoder. 47s.
- 2006/74 Prisindeksberegninger. 37s.
- 2006/75 Interkommunalt legevaktsamarbeid med legevaktsentral (IKL) - Organisering, utgifter og inntekter. 21s.
- 2006/58 Justering av kvalitetsendringer av nye personbiler i konsumprisindeksen. En studie basert på hedonisk imputeringsmetode. 36s.
- 2006/76 Strukturstatistikk for olje- og gassvirksomhet. Dokumentasjon av prinsipper,metoder, beregninger og rutiner. 59s.
- 2006/77 Holdninger til innvandrere og innvandring 2006. Med komparative data fra Den europeiske samfunnsundersøkelsen. 57s.
- 2007/01 Jobb og omsorgsforpliktelser. Dokumentasjonsrapport fra tilleggsundersøkelse til Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) 2. kvartal 2005. 50s.
- 2007/02 Bedrifts- og foretaksregisteret. Regler og rutiner for ajourhold av BoF. 92s.
- 2007/03 Dokumentasjonsnotat for FylkesKOSTRA videregående opplæring. 324s.
- 2007/04 Dokumentasjon av lastebilundersøkelsen. 90s.